

Izbija vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniski prostori:
2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

1936-1937 YEAR XXIX

Cena lista je \$5.00

Entered as second-class matter January 16, 1926, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., PONDELJEK, 12. OKTOBRA (OCT. 12), 1936

Subscription \$5.00 Yearly

STEV.—NUMBER 201

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Londonški odbor odbil rusko obtožbo

Akcija glede kršenja nevtralnosti napram Španiji odklonjena po nevtralnostnem odboru pod pretvezo, da Sovjetska unija ni predložila konkretnih predlogov. Odbor je tudi ignoriral evidenco španske vlade o fašističnih kršitvah nevtralnosti. Naciji v Berlinu rohne proti Moskvi

MOSKVA, 11. okt.—V oficijelnih sovjetskih krogih so prepričani, da se Rusija kmalu umakne iz londonskega dogovora glede nevtralnosti napram Španiji. London, 10. okt.—Po vroči debati je nevtralnostni odbor, ki ga tvorijo reprezentantje 27 držav, naznanil, da ne bo podvzel nobene akcije v zvezi z obdolžitvami sovjetske vlade, da Nemčija, Italija in Portugalska podpirajo španske fašiste in s tem kršijo nevtralnostni pakt. Izjavili so, da ne more storiti ničesar, ker mu niso bili predloženi konkretni predlogi.

Španske obdolžitve sličnega načrta, ki so bile prvotno predložene Ligi narodov, je odbor tudi ignoriral. Po uradni izjavi, ki je bila pozneje objavljena, bodo obdolžitve predložene fašističnim državam zaenot z apelom, naj vsi stvar pojasnijo, da se tako ugotovi dejstva.

Angleški zunanji urad je pred nove obdolžitve iz Madrida, v katerih je rečeno, da so italijanski vojaki sodelovali s fašističnimi rebeli in jim s tem omogočili okupacijo španskega otočja Ibiza, toda rimska vlada je zanikala te obdolžitve.

Francisco Calheros, portugalski delegat, je demonstrativno odšel s konference, ko je začel govoriti Mojsevič Kagan, reprezentant sovjetske vlade. Dejal je, da so sovjetske obdolžitve neutemeljene in on jih smatra za sovražni čin. Lord Plymouth, predsednik konference, je potem naznanil, da se je portugalski delegat le začasno umaknil.

Reprezentantje fašističnih držav so v svojih govorih kritizirali Anglijo, ker je izsilila debato o španskih obdolžitvah, ki so bile prej predložene Ligi narodov, da Nemčija, Italija in Portugalska zalagajo španske fašiste z orožjem. Dino Grandi, italijanski delegat, je dejal, da Anglija podpira madridsko vlado, toda govorice, da italijanska vlada nudi pomoč upornikom, so neutemeljene. To bo italijanska vlada dokazala v svojem odgovoru na obdolžitve. Slične izjave so podali reprezentantje Nemčije in Portugalske. Nemški delegat je rekel, da je sovjetska političnega značaja in bi sploh ne smela priti na razpravo. Njegova vlada ne bo prevzela nobene odgovornosti za posledice, če bo Sovjetska unija uveljavila svoj grozljivi in prekršilni nevtralnostni dogovor, katerega je podpisala.

Tu je bilo naznanjeno, da se bodo člani angleškega kabineta sestali na izredni seji v ponedeljek in razpravljali o situaciji. Zunanji minister Eden se je včeraj vrnil v London iz Parisa, kjer je imel razgovor s premierjem Blumom. Stanley Baldwin, predsednik angleške vlade, ki se mudi na počitnicah, se bo vrnil v London in morda bo sklical izredno zasedanje parlamenta.

Berlin 10. okt.—Nemški zunanji urad je zanikal trditve reprezentantov sovjetske vlade v nevtralnostnem odboru, da Nemčija, Italija in Portugalska kršijo nevtralnostni dogovor, ker zalagajo španske rebele z letalstvom in municijo. Zunanji urad pravi, da je hotela sovjetska vlada z napadom na te države razbiti svoj "revolucionarni

Dr. Townsend bo volil Landon

Vodja penzijskega gibanja pojasnil svoje stališče

Chicago 10. okt.—Dr. Francis E. Townsend, vodja penzijskega gibanja, je naznanil, da bo glasoval za gubernerja Landon, predsedniškega kandidata republikanske stranke, pri novembrskih volitvah, ker unijska stranka ne bo na glasovnici v Californiji.

"Lemke, predsedniški kandidat unijske stranke, ni vložil petice v Californiji in tako ne bo njegovega imena na glasovnici," pravi Townsend v svojem naznanilu. "Izbirati moram med Landonom in Rooseveltom in to je vzrok, da sem se odločil za manjše zlo. Načeloma ne morem glasovati za Roosevelta, čigar administracija je skušala uničiti penzijsko gibanje."

Townsend je dalje rekel, da bo poval člane penzijskih klubov v državah, kjer bo Lemke na glasovnici, kar oddajo svoje glasove Lemkeju, ker Lemke podpira penzijski načrt.

John B. Kiefer, bivši direktor Townsendove organizacije, ki je po sporu s Townsendom resigniral, je naznanil, da bo agiral za ponovno izvolitev Roosevelta za predsednika Združenih držav. On je načelnik posebnega oddelka demokratskega kampanjskega odbora v New Yorku.

2,216,000 delavcev ponovno uposlenih

Tako poroča Ameriška delavska federacija

Washington, D. C., 10. okt.—Statistični biro Ameriške delavske federacije poroča, da je bilo v osmih mesecih od januarja do septembra v tem letu ponovno uposlenih 2,216,000 brezposelnih delavcev. To je največji razmah uposlenosti v katerikoli letu od 1933 oziroma dvakrat večji kot lani. Kljub temu je številno brezposelnih delavcev v Združenih državah znalo ob koncu avgusta 10,777,000.

Fey se ne bo dvobojeval s Starhemborgom

Dunaj, 10. okt.—Major Emil Fey je naznanil, da se bo zatekel k vojnemu sodišču, da dobi zaščito, ker ga je knez Starhemborg, vodja "Heimwehra", fašistične armade, razžalil. Namignil je, da je opustil načrt dvoboja, ker njegovi sekundantje niso mogli najti Starhemborgovih reprezentantov, da bi jim izročili poziv. Edina pot, da opere svojo čast, je apel na vojno sodišče. Spor med Feyjem in Starhemborgom se je pričel, ko je slednji odstavil majorja kot poveljnika dunajskega "Heimwehra" in ga obdolžil, da je igral misteriozno vlogo pred dvema letoma, ko so nacisti pučisti umrili kancelarja Dollfusa.

Pariška policija čisti fašistična gnezda

Preiskava v stanovanju fašističnega voditelja

Pariz, 10. okt.—Pariška policija je vdrla v urade socialne stranke, ki so jo ustanovili fašisti po razpustu Ognjenega križa, kateri je načeloval polkovnik Francois de la Rocque. Policija je izvršila preiskavo v stanovanju De la Rocquea, kjer je zasedla bodalo z znakom nacistične svastike, orožje in dokumente, ki dokazujejo zvezo med nemškimi nacisti in francoskimi fašisti.

Komunisti so sedaj zagnali velikanski krik in pozvali Blumovo vlado, naj aretira De la Rocquea in ostale vodilne fašiste. Komunisti in drugi levicari so naznanili nove demonstracije, ki utegnejo izzvati krvave spopade s fašisti.

De la Rocque je po navali na urade socialne stranke in hišnih preiskavah obdolžil Blumovo vlado, da zatira njegovo gibanje po navodilih iz Moskve. "To ne bo preprečilo naših aktivnosti," je zapretil fašistični vodja. "Nobena stvar, niti moja smrt, ne bo uničila našega gibanja. Jaz in moji prijatelji bomo korakali naprej po poti, ki vodi do zmage."

Gonja proti socialistom v Gdansk

Naciji uničijo socialistično organizacijo

Gdansk, 10. okt.—Nacijske avtoritete so v svoji kampanji proti opoziciji zatrl socialistično stranko. Tajna nacijska policija je udrila v urad stranke, zasedla imenik članov in potem navajala na tiskarno socialističnega lista "Volksstimme". Po preiskavi je naznanila, da je našla v poslopiju protinacijske tiskovine in strelivo.

Urednik in izdajatelj lista in dve drugi osebi so bili aretirani, nakar je policija preiskala stanovanja socialističnih voditeljev. Nedavno je policija prišla 74 političnih nasprotnikov, ko so se zbrali na konferenci opozicijskih skupin in jih vrgla v ječo. Arthur Brill, vodja socialistov v Gdanku, se je umaknil iz mesta nekaj ur pred policijskim navalom.

Naciji so razvili veliko kampanjo z namenom, da preprečijo imenovanje naslednika Seanu Lesterju, ki je nedavno resigniral kot komisar Lige narodov v Gdanku. Lester je pred resignacijo obdolžil nacije kršenja ustave svobodnega mesta in brezobzirnega zatiranja opozicije. Liga narodov je potem poročila, da je v Gdanku in rešitev pereli problemov, ki izzivajo konflikte.

Katoliški prelat kritizira Coughlina

Washington, D. C., 10. okt.—Monsignor John A. Ryan, predsednik tujkajne katoliške univerze, je javno okrcal Detroitkega radiopridigarja Coughlina na kot obrekovalca, ker napada Roosevelta in mu očita, da se je zvezel s komunisti. V svojem govoru po radiu je Ryan rekel, da so Coughlinove ekonomske in finančne remedure napačne. Ako bi jih uveljavili, bi bila to nesreča za veliko večino ameriškega ljudstva, zlasti pa za delavce.

Clevelandske novice Cleveland, 10. okt.—Zadnje dni je umrl Jos. Zulič, star 56 let in doma iz Ostrca pri Krškem. V Ameriki je bil 35 let in tu zapuščal ženo, dva sinova in štiri hčere.—V Madisonu, O., je to-

LEWISOV ODBOR NI PRIPRAVLJEN NA LIKVIDACIJO

Lewis pravi, da ne ve nič o pogajanjih za spravo v ADF

Washington, 10. okt.—Kampanja za organiziranje delavcev v masnih industrijah bo šla nemoteno naprej ne glede, kako se zaključijo spor med eksekutivno Ameriško delavsko federacijo in Odborom za industrijsko organizacijo. To zagotovo je dal John L. Lewis, predsednik rudarjev in OIO, ko je bil vprašan glede govorice, da so v teku pogajanja za poravnava spora med obema skupinama.

"O kakšnih mirovnih konferencah ali pogajanjih meni ni nič znano," je rekel Lewis. "Opazil sem, da William Green hrepeni po miru. Ako ga hoče imeti, mu ni treba storiti nič drugega kakor to, da njegova eksekutiva prekliče suspenzijo 10 unij OIO."

Glede izjave Davida Dubinskyja, predsednika krojaške unije ILGW, v kateri je rekel, da je njegova unija pripravljena na poravnava spora, ako da eksekutiva Ameriške delavske federacije zagotovi, da bo šla kampanja v jeklarski industriji naprej, je Lewis odgovoril, da on (Dubinsky) insistira na industrijsko organizacijo v "jeklarski, avtni, kavčukarski, cementni in sličnih industrijah."

Z ozirom na Greenovo izjavo, v kateri je pozdravil Dubinskyjevo deklaracijo in izrazil mnenje, da bo prišlo do poravnave, ker so voditelji na obeh straneh pričeli kazati hladnejšo kri, je Lewis rekel, "da nas zelo veseli, ako se on (Green) tako počuti. Ako mu je žal, tedaj lahko popravi svojo zmotno na prihodnji seji eksekutivne."

Vsaka trditve, da je OIO pričel zavirati kampanjo v jeklarski industriji, je brez vsake podlage, je zatrdil Lewis z ozirom na to vprašanje. "Kampanja se nadaljuje natančno po programu in načrtu." Ako dnevno časopisej toliko ne piše o njej, je vzrok ta, ker posvečajo vso pozornost predsedniški kampanji.

Kampanja v tej industriji bo kmalu prišla do točke, ko bo mogoče predložiti zahteve jeklarskim magnatom, je nadaljeval Lewis. V nekaterih krajih je to že mogoče, oziroma se že vrši. Toda do kristaliziranja kampanje bo prišlo šele po volitvah. Na vprašanje, ako ta točka ne bo dosežena proti pomladi, ko bo v teku pogajanje za novo pogodbo na polju mehkega premoga, ni hotel odgovoriti.

Z ozirom na politično kampanjo je on rekel, da je siguran, da bo Rooseveltu zmagal v Ohiju, Indiani, Illinoisu, Pennsylvaniji in West Virginiji. V slednji državi tvorijo rudarji in njihove družine eno tretjino vseh volivcev. Če so se jeklarski delavci v Pennsylvaniji registrirali kot republikanci, so to storili, da se izognejo šikanam jeklarskih bossov, toda glasovali bodo za Roosevelta, pravi Lewis, ki je predsednik direktorija Delavske neustrankarske lige. Tudi zamorskega delavstva po njegovem mnenju ne bodo republikanci mogli preblufati.

Odbor za industrijsko organizacijo bo imel svojo prihodnjo sejo drugi teden v novembru, to je teden pred konvencijo Ameriške delavske federacije v Tampu, Fla. Na tej seji bo zaključili, ako suspendirane unije pošljejo delegate na to konvencijo. Lewis je mnenja, da bi bilo to le potrata časa, ker je eksekutiva suspendirala prizadevate unije vsled tega, da jim

Italijanske zračne sile nad Madridom

Mussolinijevo in Hitlerjevo orožje se vedno v premoči

MADRID, 11. okt.—Čez 2000 fašistov je bilo ubitih, ko so čete rudarjev okupirale Oviedo, glavno mesto province Asturije.

Madrid, 10. okt.—Fašistična ofenziva a pomočjo velike letalske flote, s katero sta Mussolini in Hitler založila španske fašiste, se je podvojila. Vladne čete so zadnje dni morale izprazniti več važnih postojank južnozapadno, zapadno in severozapadno od Madrida in so se umaknile na novo obrambno linijo okrog 25 milj od glavnega mesta. Največja nadloga za brambovece Madrida in demokratične republike so pa sovražna letala, ki se množe kot gobe po dežju.

Fašistična armada dobiva prostovoljce iz vseh dežel. Nemški parnik je pravkar izkrcal fašiste iz Argentine na španska tla. Istočasno je nemški parnik General Artigas izločil v Cordobi živila in veliko zalogo orožja ter municije.

Rudarska milica je včeraj dokončala okupacijo Ovieda, glavnega mesta rudarske province Asturije na severozapadnem obrobju Španije. Rudarji so izvojevali to mesto takorekoč s samim dinamitom.

Dosmrtna ječa za vodjo teroristov

Nadaljnje obsodbe članov Črne legije

Detroit, Mich., 10. okt.—Dayton Dean, vodja skupine dvanajstih teroristov, članov Črne legije, ki so v zadnjem maju umorili religioznega delavca Charlesa A. Pooleja, je bil obsojen v dosmrtno ječo. Obsodbe je izrekel sodnik Joseph A. Moynihan, ki je dejal, da mu je žal, ker v smislu zakona ne more obsoditi Deana na smrt.

Dean je mirno sprejel obsodbo. Na sodnikovo vprašanje, če želi kaj pripomniti, je dejal, da je vesel, ker je stvar končana. "Upam, da ne bo nihče drugi sledil našemu zgledu," je rekel Dean. "V interesu ljudstva želim uničenje teroristične organizacije."

Dean je v teku preiskave nastopal kot državna priča in razgalil ostale teroriste. Sedem od teh je porota na obravnavi spoznala krive umora prvega reda, štiri druge pa umora drugega reda. Vsi bodo prišli pred sodnika v kratkem in prejeli kazen.

Spor med avstrijskimi fašisti izzval krizo

Dunaj, 10. okt.—Sinoči je bilo naznanjeno, da so člani Schuschniggovega kabineta pripravljeni resignirati, da se ublaži kriza, ki jo je povzročil spor med majorjem Feyjem in knezom Starhemborgom, voditeljem "Heimwehra", toda kancelar ni hotel sprejeti resignacije. Druga vest se glasi, da sta Schuschnigg in Starhemborg sklenila mir pred dvema tednoma. Na podlagi dogovora bi Starhemborg postal načelnik nove državne milice, ako se odpove vodstvu "Heimwehra", ki naj bi se združil z milico. Sedaj se je izvedelo, da se je Starhemborg premislil in hoče biti poveljnik tako državne milice kakor "Heimwehra", poleg tega pa zahteva pozicijo podkancelarja v Schuschniggovem kabinetu.

vzame glas na konvenciji. Drugi člani tega odbora so mnenja, da bi bilo bolje, ako zanesejo boj pred konvencijo.

POGAJANJA MED VLADO IN BARONI ELEKTRIKE

Elektrarski trust bi rad omejil delovanje TVA

Washington, 10. okt.—(FP)—Kolikor je razvidno, ni dvadnevna konferenca med administracijo in elektrarskimi zastopniki prinesla pobratimije med Rooseveltom in baroni kakor so napovedovali wallstreetci ljudje. Čeprav ni nicesar oficijelnega znano, se vseeno toliko ve, da administracija od sedaj ni kapitulirala pred zahtevo elektrarskega trusta, ki skuša omejiti delovanje Tennessee Valley Authority (TVA).

RAZGOVORI OBVISLI V ZRAKU

Pred to konferenco so kapitalistični publicisti odprto napovedovali, da bo med administracijo in elektrarsko industrijo prišlo do pobratimije. Splošno mnenje je bilo, da bo vlada popravila TVA in s tem prenehala vihteti svoj "vatel" glede cen elektrike. Napovedovali so kompletno kapitulacijo administracije in se odprto veselili.

Kakor zdaj izgleda, je bilo to veselje v burbonskih krogih nekoliko prehitro. Za enkrat niso mogli zastopniki elektrarske industrije, predvsem Commonwealth & Southern Public Utilities, dobiti nobenega zagotovila od vlade, da bo TVA prenehala s svojim programom za pocenitev elektrike. Vse zahteve elektrarskih baronov so baje obisele v zraku in so se razgovori sukali le okrog vprašanja obnove obstoječega dogovora med TVA in Commonwealth-Southern "holding" kompanijo.

Po tem dogovoru privatne elektrarne prejemajo vladno elektriko v svrhu distribucije, v zameno pa so elektrarski baroni odstopili gotov teritorij za nemoteno razvijanje TVA. Ta pogodba poteče 1. novembra. Konferenca je bila sklicana, da razpravi o začetni obnovitvi te pogodbe, kar so elektrarski baroni izrabili in skušali priti do definitivnega dogovora z vlado o njenem celotnem elektrarskem programu.

Koliko daleč bodo prišli, da se iznebe največjega trna v peti — TVA — bo pokazala bodočnost. Definitivno se ve le, kaj zahtevajo. Ker radi raznih vzrokov postajajo privatne družbe bolj in bolj odvisne za dobavo elektrike od vladnih elektrarn v Tennesseejski dolini, žele priti z vlado do definitivnega dogovora, po katerem bi TVA oddajala vso elektriko privatnim družbam. V nasprotnem slučaju, ako bi TVA ne hotela na to pristati, so ji magnetne pripravljeni prodati vse svoje interese v teritoriju TVA.

Ako bi ne bilo nič z nobeno teh dveh pozicij, tedaj elektrarski trust želi, da se ustanovi skupni "pool" med TVA in privatnimi elektrarnami in direktna kompeticija naj bi se vršila le v krajih, kjer imajo občine svoje distribucijske sisteme. Teh slučajev pa je zelo malo. Pred konferenco so razni listi že poročali, da je Roosevelt namignil, da bo pristal na to pozicijo. Če na konferenci ni prišlo do tega, se je to zgodilo zgolj iz političnih motivov. Predsednik se je očividno zbal političnih posledic te kapitulacije.

Zadnja pozicija elektrarskega trusta je, namreč ako izpodleti vse drugo, tedaj naj bi TVA prevzela eno ali dve privatni elektrarski družbi v svojem območju, v zameno pa naj pristane, da ne bo raztegnila svojih aktivnosti izven svojega sedanjega teritorija.

(Daje na 3. strani.)

Pasja logika!

Antanta se je polastila grškega broda Venizelos, vodja revolucije, napoveduje v Bolgarom.

Vesti s Primorskega

DELAVCI V ABESINIJ BODO VPISANI V MILICO

bo v vzhodni Afriki zopet
čez 500.000 vojakov

Kot smo že omenili, so sedaj delavci v Afriki delno oboroženi in predstavljajo prav za prav vojsko v rezervi. Nekako tako je izrazil tudi Graziani. V nekem pa bodo storili nov korak in bodo delavci v Abesiniji, ki imajo namen uničiti italijanski ostanek že itak omejevali svobodo delavca v Abesiniji. Zaradi varnosti, da bo delavci s tem bolj preskrbljeni, bodo morali vojno divizo, oboroženi bodo kot vojaki, življenje bodo jeli pod italijansko kasarniško. Oficirje in podoficirje bodo jeli iz delavskih vrst. Predpisane bodo še druge disciplinske uredbe. Tako bo na delavce podobna vojska delavske organizacije, kot imajo nekaj delavcev na Nemškem, toda namen je je popolnoma drugačen. Sedaj je v Afriki oz. Abesiniji 90.000 delavcev. V bližnji bodo rabili za prva večja dela 150.000 novih delavcev. Bodo ceste, vojašnice in vojaške objekte, razne tovarne, glavna in javna poslopja za administracijo. Če tem pristojem delavstvu, bodo znašale vse oborožene sile v Abesiniji pol milijona. Zanimivo je, da delavci ital. delavstva v Abesiniji stalno pada. Ko poteče pogodba, je ne obnovijo, ampak se jih odpravijo zopet v Italijo na delo. Zato je sklepati, da so pogledi na delo zelo težki. Večkrat so tudi slišali, da so se delavci, kar je bilo skrajno nevarno za vojaške operacije. So da so dali delavce v vojaške milicijske suknje, jih hoče prisiliti tudi na vojaško disciplino.

Trije otroci živi zgoreli
Gorica, sept. 1936. — Strašna nesreča se je zgodila v noči med 14. in 15. sept. v hiši Alojzija Lčena v Brjah, občina Rihemberk. Iskre iz kuhinje so zažgale močnega vetra zažgale se, ki je bilo opravljeno na podstrešju. Zaradi hude burje je hiša tako v plamenih, in v noči je bilo gašenje zelo težavno. Oče in mati sta bila na pokoncu in začela reševati, kar je bilo mogoče. Najprej sta hotela rešiti tri otroke, ki so bili v bližnji sobi. Toda prišla je prepozno, ker je bila soba že v plamenih in nista mogla noben način rešiti otrok, ki so v silnih mukah živi zgoreli, med tem ko so bili vsi poskusi reševanja zaman. Zaradi hitrega razvoja požara sta komaj rešila dva otroke s tem, da sta skočila skozi okno. Na mesto nesreče so prišle takoj oblasti iz Gorice. Prišel je tudi prefekt, ki je hotel obupane starše. Dal je za prvo silo nekaj denarja. Odredil je, da bo nesrečna stanovanja v sosednji hiši, kjer so dobili stanovanje za

Pojav nemirov v vzhodni Franciji

Komunisti izzivajo Blumovo vladu

PARIZ, 11. okt. — Komunisti so sprejeli ultimatum vlade, da morajo število svojih shodov v Alzaciji in Loreni znižati od 52 na 10. Teh 10 shodov se je vršilo pod zaščito žandarmerije, kljub temu so bili nemiri in spopadi s fašisti.

Pariz, 10. okt. — Vlada je sinoči poslala več policijskih oddelkov v Alzacijo-Loreno, kjer preti izbruh novih izgrediv med levicarji in desničarji. Napetost se je povečala, ko je bil Antonio Bertazzo, italijanski fašist, obstreljen v Metz.

Komunisti so naznanili, da bodo imeli 52 shodov in s tem so provocirali Blumovo vladu, ki je dovolila le deset shodov. Komunisti so oklicali mobilizacijo svojih pristavev, da bodo ščitili shode. Možnost je, da bodo fašisti skušali razbiti komunistična zbiranja in da jim bo pri tem pomagala policija, čeprav komunisti podpirajo vladu ljudske fronte, kateri načeljuje premier Blum.

Polkovnik Francois de la Rocque, vodja socialne stranke, fašistične organizacije, je večeraj ponovno pozval svoje pristave na boj proti komunistom v imenu Francije. "Mi zahtevamo aretacijo komunističnih voditeljev, ki so odcepili francosko vladu od ostale človeške družbe in hočejo strmoglaviti republikanski režim ter vzpostaviti komunistično diktaturo," pravi De la Rocque v svojem pozivu.

Albert Lebrun, predsednik Francije, je po konferenci s tranjimi ministrom Salengrom

Proti vojaški obveznosti
Peter Crnlogar, star 23 let, iz Crknege in 24 letni Kofol iz Cepovana sta bi-

Senatorja R. M. La Follette (levo) in Elbert D. Thomas.

apeliral na komuniste, naj prekličejo shode in demonstracije, da se prepreči izgrediv. Klerikalna organizacija v Strasbourgu je zapretila z razbitjem shoda, ki je bil sklican v tem mestu in na katerem imata nastopiti Maurice Thorez, komunistični poslanec in Marcel Cachin, socialist, kot govornika.

Babson napoveduje fašizem v letu 1940

Takrat bo Amerika odpravila volitve!

Boston, Mass., 10. okt. — Roger Babson, znani kapitalistični statistik, je rekel te dni, da vse prilike kažejo, da se ameriška demokracija prelevi v fašizem leta 1940, ko pridejo prihodnje predsedniške volitve.

"Možnost je," je rekel Babson, "da bodo letošnje predsedniške volitve zadnje v Združenih državah brez ozira na to, kdo bo izvoljen za predsednika prihodnjega meseca. Prihodnja administracija, pa naj bo republikanska ali demokratska, bo v prihodnjih štirih letih tako osvojevala, da ne bo imela nobene prilike za ponovno zmago. Ker pa bo najbrže hotela za vsako ceno ostati na krmilu, bo to dosegla le na način, da suspendira volitve."

Proces za ohranitev svežega mleka odkrit

Washington, D. C., 10. okt. — Vladni departament za poljedelstvo poroča, da so njegovi strokovnjaki odkrili proces za ohranitev svežega mleka za dolgo dobo. V tem procesu mleko zmrzne, toda ko se otaja, dobi nazaj vso kvaliteto svežosti kot je bilo prej.

Nasprotna mnenja sodnikov o delavskem zakonu

Washington. — Med okrožnimi federalnimi sodniki vlada velika konfuzija glede ustavnosti zveznega delavskega zakona, oziroma dvoje nazorov. Do sedaj so se trije zvezni sodniki izrekli, da je ta zakon ustaven, štirje pa proti. Manjšini se je pridružil sodnik Morris A. Soper, ki je v zadevi Washington, Virginia and Maryland Coach Co. rekel, da je zakon ustaven kolikor se tiče meddržavne trgovine. In ker spada biznis te transportne firme v to klasifikacijo, se mora držati delavskega zakona. V zadevi Foster Brothers Mfg. Co. pa je odločil, da tovarniška industrija ne spada v meddržavno trgovino in je odločil proti zveznemu delavskemu zakonu.

Londonski odbor odbil rusko obtožbo

(Nadaljevanje s 1. strani)
ni kapital, ki ga je investirala v Španiji."

"Motivi za sovjetsko ofenzivo so na dlani," je dejal predstavnik nemškega zunanjega urada. "Moskva vidi, da komunistična fronta v Španiji izgublja v civilni vojni kljub podpori, ki jo prejema iz Rusije, zato dobi podpisnice nevtralnostnega pakta, da podpirajo rebele. Evropske države so lokalizirale konflikt v Španiji in Moskva se jezi in to je vzrok, da je prikrilo zapretila z intervencijo in s tem povzročila nove komplikacije. Sovjetska vlada je najmanj upravičena igrati vlogo sodnika, ker stalno intriguje z namenom, da razširi svoje komunistične ideje po vsem svetu."

Nekaj ur prej je minister propagande zanikal sovjetske obdolžitve, da Nemčija pošilja letala in orožje španskim rebe-

lem. "Mi se držimo določb nevtralnostnega dogovora in ne zaglagamo rebelev z bojnim materialom," je izjavil nacistični minister propagande.

Washington, D. C., — (FP) — Sovjetska vlada se še ni odločila za pošiljanje municije in orožja španski ljudski armadi, ki zatira fašistično revolto, dasi so simpatije ruskih delavcev na strani madridske vlade, ki brani špansko republiko. Delavske demonstracije proti španskim fašistom so na dnevnem redu v vseh krajih Sovjetske unije kakor tudi zbiranje prispevkov v pomoč branilcem španske demokracije.

Moskovska vlada je izjavila, da je podpisala nevtralnostni dogovor v dobri veri, a sedaj se je pokazala njegova neučinkovitost. Za to sta v prvi vrsti odgovorni Francija in Anglija, ker nočeta odločno nastopiti proti fašističnim državam, ki so podpisale pakt, a ga odprto kršijo.

Ameriški profesor imenovan za člana svetovnega sodišča

Zeneva, 10. okt. — Dr. Manley O. Hudson, profesor mednarodnega prava na univerzi Harvard, je bil izvoljen za člana svetovnega razsodišča. On bo nasledil Franka B. Kellogga, bivšega ameriškega državnega tajnika, ki je resigniral preteklo leto.

Mehika razdeli velike plantaze med farmerje

Mexico City, 10. okt. — Predsednik Lazaro Cardenas je večeraj podpisal naredbo za razdelitev velikih plantaz v bogati pokrajini Laguni med male farmerje in delavce. Razdeljenih bo 145.000 akrov najboljše zemlje v Mehiki in farme po 360 akrov.

Pogajanja med vlado in baroni elektrike

(Nadaljevanje s 1. strani)
Za enkrat ni prišlo še do nobenega definitivnega zaključka in najbrže tudi ne bo, dokler ne bodo volitve opravljene pod streho. Kolikor se TVA tiče, je znano, da žele pri vodstvu TVA imeti proste roke. Odvisno pa bo od bodoče administracijske politike.

Produkcija elektrike pri Muscle Shoalsu se je v zadnjem fiskalnem letu zvišala za 281% in je vladni prinesla \$1.197.000 ali 100% več kakor leto prej. Od takrat je bila dovršena tudi elektrarna pri Norrisovem jezcu — nova šiba za elektrarske barone.

Roosevelt jih ima posebno v želodcu, ker so pred štirimi leti prispevali velike vsote za njegov poraz. Če v tej kampanji toliko ne prispevajo za Landona kakor bi radi, je vzrok ta, ker se boje posledice v slučaju Rooseveltove ponovne izvolitve. Tudi zadnja konferenca kaže, da je Roosevelt najspretnejši politik, ker so morali zastopniki elektrarskih interesov zapustiti Washington v veliki negotovitosti glede bodoče vladne politike.

Radioprogram Lige za industrijsko demokracijo

Chicago. — Tukajšnja postojanka Lige za industrijsko demokracijo je organizirala serijo radiopredavanj o sodobnih vprašanjih. Oddajajo se vsako nedeljo ob 1. popoldne po omre-

žu Affiliated Broadcasting Co., v katerem je 20 manjših postaj v Illinoisu, Wisconsinu, Iowi, Missouriju in Indiani. Za govornike je liga dobila priznane avtoritete.

Stavka pristaniščnih delavcev v Mehiki

Vera Cruz, Mehika, 10. okt. — Stavka pristaniščnih in mornarskih delavcev je paralizirala promet v mehiških pristaniščih ob obali Atlantika. Stavka je izbruhnila, ko so delodajalci odklonili zahteve glede zvišanja plače.

Solarji zastavkali za unijo učiteljev

Jasper, Ala. — V tem kraju so zastavkali vsi šolaki otroci, 10.000 po številu, za — organiziranje učiteljev in učiteljev v unijo! Pravi, da ne bodo šli prej v šolo, da se bodo učitelji organizirali. Pri tem imajo zaslonbo tudi pri starših.

Tesarji podaljšali pogodbo v Frisco

San Francisco. — Med distriktno organizacijo tesarskih unij in kontraktorsko zvezo je prišlo do dogovora, s katerim so podaljšali obstoječo kolektivno pogodbo do zaključka 1937. Pogodba določa 40-urni teden in \$9 plače na dan ter vključuje vse tesarje v okrajih San Francisco, Alameda, San Mateo in Marin.

Ohijski demokratje za slečenje manjšine

Columbus, O. — Kakor izgleda, ne bodo mogli socialistični volilci v tej državi na noben način glasovati za Normana Thomasa. Vsaj vzorna glasovnica je tako prirojena, da ne bo mogoče zapisati nobenega kandidata na glasovnico. Socialisti, ki niso mogli priti na glasovnico, zahtevajo drugačno glasovnico.

Lucky za Vas

—Je Lahka Kaja!

Če segate po nadaljni ... in nadaljni!

Mogoče niste še nikdar presedeli samotne noči — delali in kadili uro za uro, prižigali cigareto s cigareto — zanašajoč se na razveseljiv dim vaše cigarete, da vam bo delal družbo in vam pomagal naprej. V časih kot je ta, ste hvalečni za lahko kajo ... za Lucky Strike! Kajti četudi kadite vso noč, se lahko zanesete, da bo lahka kaja prijazna vašemu grlu. Lucky Strike je edina cigareta, ki vam nudi važno zaščito "Toasting". In nadalje, ker so Luckies napravljene iz najbolj nežnih, najbolj milih srednjih listov tobaka, boste spoznali, da imajo za vas dober okus — ves dan — in tudi vso noč!

★ ★ ZADNJA NOVICA! ★ ★

14 krat brez uspeha poskušala — potem dobila 4 zaporedoma

Ruth Hoff, stenografka na 68. cesti v New Yorku, se udeležuje "Sweepstakes", odkar se se začela, ter ni pred enim mesecem nikdar dobila. Potem je po pravi pogodbi in sedela štirikrat zaporedoma.

Ali ste se vi že pridružili? Ali ste dobili tudi okusno Lucky Strike? Čudno je v resnici. Naravnajte na "Your Hit Parade" ob sredah in sobotah vsakega tistega, sedite in poslušajte melodije, potem pa poskusite Vaše Lucky Strike "Sweepstakes".

In če še ne kadite Luckies, kupite danes zavojček in jih tudi poskusite. Mogoče ne boste pogrešali. Uživajte hote prednosti Luckies — Lahke Kaje bogatega srečnega dela tobaka.

Luckies — lahka kaja

BOGATEGA, ZRELEGA DELA TOBAKA — "IT'S TOASTED"

KRIŠTOF DIMAČ

Special JACK LONDON. — Iz angleščine prevedel FRANCE MAGAJNA

"Ne, tega nisem hotel reči. Spomnil sem se, da sem šel na Babjem potoku spoznal, da imate noge."

"Nikdar ne morem pozabiti, da ste mi jih vi rešili. Vedno sem vam želela srečati, da bi se vam zahvalila. Zato ste noč tukaj."

"Torej ste prosili polkovnika, naj me povabi?"

"Gospa Bowie je prosila, jaz pa njo, naj vas posadi poleg mene. Zdaj je ugoden trenutek. Vsi govorijo. Poslušajte. Ali veste, kje je potok Mono?"

"Vem."

"Izkazal se je bogatega, strahovito bogatega. Izračunali so, da je vsak delež vreden nad milijon dolarjev. Šele oni dan so ga razmejili."

"Da, spominjam se tiste stampe."

"No, dobro. Vsa dolina prav do obzorja je bila takrat razmejena in vsi stranski dotoki tudi. Parcela številka tri, ki leži takoj pod mestom, kjer je bilo zlato najdeno, pa še ni vpisana v zemljiško knjigo. Potok je tako oddaljen od Dawsona, da je za vpis tistega deleža rudniški poverjenik dovolil šestdeset dni odloga. Vsi deleži razen številke tri so vpisani. Tisti delež si je bil osvojil Cyrus Johnson. In to je bilo vse, kar je storil. Cyrus Johnson je neznanom zginil in če je ne vpiše v prihodnjih šestih dneh, izgubi vso pravico do nje. V tem slučaju bo delež dobil tisti, ki si ga zakonito osvoji in prvi vpiše v zemljiško knjigo."

"Milijon dolarjev," je mrmral Dimač.

"Gilchrist, ki ima sosednji delež spodaj, je iz ene same ponve peska izpral za šest dolarjev zlatega zrnja. Je že navrtal rov. Delež številka tri je pa še bogatejši. To dobro vem."

"Zakaj pa drugi ne vedo tega?" je neverjetno vprašal Dimač.

"Saj se je že malo razvedelo. Stvar je bila dolgo časa tajna; zdaj pa prihaja na dan. Še štirindvajset ur, pa bo dobra pasja vprega zlata vredna. Komaj bo obed končan, morate oditi kolikor mogoče dostojno. Sem že vse pripravila. Prišel bo Indijanelec in vam prinesel listek. Preberite ga in pokažite, da vas je pismo spravilo v nejevoljo. Potem se oprostite in odidite."

"Pa ... one ... ne razumem dobro"

"Modra glava!" je vzkliknila pol šepetaje.

"Še noč morate poskrbeti za pse. Prikupite jih še nekaj. Vem za dve vpregi. Hansonova šteje sedem močnih psov iz Hudson Baya. Za vsakega zahteva štiri sto dolarjev. Nočoj je to najvišja cena, jutri pa ne bo več. In Charley Sitka ima osem malemutov in hoče tristošeststo zanje. Jutri se vam bo za smejal, če mu boste ponujali pettisoc. Sicer imate svojo lastno vprego, ampak kupiti boste morali še več novih. To naj bo nočoj vaše delo. Izberite le najboljše, kajti ne samo na možeh, ampak tudi na psih je, kdo bo zmagal pri tekmi. Do potoka Mono je celih stodeset milj, vprego boste morali pa kar moči pogosto menjavati."

"O, zdaj pa že razumem. Vi bi radi, da bi se tudi jaz udeležil tekme."

"Ako nimate denarja za pse, bi vam jaz ..."

Naenkrat ni vedela, kako bi rekla, in je utihnila. Preden ji je šinila v glavo prava misel, je že Dimač povzel besedo.

"Pse kupiti, to zmorem. Vam se ne zdi, da je ta zadeva malo preveč predržno zasnovana?"

"Po vaših junaških činih, ki ste jih izvršili za roletno mizo pri 'Loajem rogu', se ne bojim, da bi vam upadel pogum. Vidite, vsa stvar je čisto navadna sportna prireditev. Je tekma za milijon. Vaši nasprotniki bodo najutrujenjši in najtrdozratnejši pasji gonjači in potovalci. Res, da jih še ni tukaj, ampak jutri osorejo bodo in pasje vprege bodo tako drage,

da jih bo mogoče kupiti le tisti, kdor ima denarja ko smeti. V mestu je Veliki Olaf. Prošli mesec je došel iz Circle City. Je najboljši priganjač psov v deželi in če se bo tudi on udeležil, bo vaš najnevarnejši tekmelec. Drugi je Arizona Bill. Ta je bil dolga leta prevaževalec in poštar po poklicu. Če se udeležil tudi on, se bo vse zanimanje osredilo okrog njega in Olafa."

"In vi hočete, da se jaz udeležim te dirke kot nepoznan konj?"

"Kajpada! In baš to vam bo v prid. Nihče vas ne bo imel za nevarnega. Končno pa, saj veste, vas še vedno prištevajo med novince. Saj še leto in dan niste pri nas. Nihče se ne bo zmenil za vas, dokler si pri povratku ne priborite mesta na čelu."

"Nepoznan konj mora šele tik pred ciljem pokazati svojo pravo vrlino, kajne?"

Prikimala je in živahno nadaljevala: "Povem vam, da me še vedno vest peče radi ukane, ki sem jo uporabila proti vam na Babjem potoku. Samo če zmagate zdaj na potoku Mono, mi bo odleglo. In vi lahko zmagate, vi ste edini, ki se morete pri tej dirki kosati s stariimi, utrjenimi severnjaki."

Te besede je izgovorila z nenavadnim ognjem.

Dimač je pri srcu postalo toplo. Naglo jo je pogledal. V tem nehotnem in resnem pogledu se je zrcalilo tiho vprašanje. Njene oči so se srečale z njegovimi. Trenutek je zrla vanje, potem pa je pobesila trepalnice. Zdelo se mu je, da je v njenem pogledu čital nekaj, kar je brez primere važnejše nego tisti ko zlatoosne zemlje, ki jo je Cyrus Johnson pozabil vpisati.

"Pojdem," je rekel. "In zmagal bom."

Radostni blisk v njenih očeh je očividno obetalo večjo nagrado, kakor pa je bilo vredno vse zlato v Mono potoku. Zapazil je, da se njena roka, ki je doslej počivala v naročju, premika. Za skrivajočo zaveso namiznega prta je segel proti njej in krepke objem ženskih prstov mu je pognal v žile drugi val toplote.

"Kaj neki Čok poreče?" je veselo pomislil, ko je odmeknil svojo roko. Napol ljubosumno se je ozrl na pl. Schroederja in Jonesa in mikalo ga je izvedeti, če ta dva moža slutita, kako čudovita in sladka je ženska, ki sedi poleg njega.

Iz teh misli ga je vzdramil njen glas in spoznal je, da govori že več časa.

"Torej Arizona Bill je belokozen Indijanec," je pripovedovala. "Veliki Olaf je medvedji krotivec, kralj snega in silovit divjak. Vsak Indijanec bo prej omagal kakor on. Nikdar ni poznal drugačnega življenja nego življenje v divjini in mrazu."

"O kom govorite?" je vprašal kapitan Con-sandine preko mize.

"O Velikem Olafu," je odgovorila. "Pravkar sem pripovedovala gospodu Bellewu, kako izvrsten potovalce je."

"Gola resnica," je potrdil kapitan. "Veliki Olaf je najzibornejši potovalec na Yukonu. Kar se tiče prodiranja skozi sneg in led, ga stavim nad starega Nika. Leta 1895 nam je prinesel vladna poročila, dasi sta pred njim dva sra zmrznala na Chilkootu, tretji pa utonil trideset milj pred Dawsonom."

Dimač je le polagoma potoval proti Mono potoku, ker se je bal utruditi svoje pse, preden se začne prava tekma. Skrbno je opazoval vsako miljo poti in določal postaje, kjer ga bodo čakale sveže vprege.

(Dalje prihodnjaki.)

Vera Inber:

Prilotana žarnica

Moskva je velika in prostrana, toda reda je v nji preveč in zato postaja življenje tu skoraj nemogoče. Jasen dokaz je recimo to, da stoji na vseh kolidorih, torej tudi na barjanskem, pri vhodu kontrola, ki zahteva vozne listke.

Kilometri prahu in vetra, tekanje po hodnikih in stranskih, samozavestna zunanjost človeka, ki se pelje v rešnici brez voznega listka, vse to je srečno premagano. Težko pričakovano mesto hiti naproti. Na eni strani neba je zahod na drugi luna, med njima pomlad. Tudi zadnja kontrola je srečno opravljena. Množica z voznimi listki vleče zastojkarja in ga odnese na trg. V žepu nima niti belice, v želodcu niti grizljaja, v glavi naslov moža, ki mu je dolžan dvaindvajset rubljev — povsem zadosten znesek, da začne novo življenje.

Zastojkar je oblečen izbrano: hlače se mu svetijo kakor svilu, skozi srajco piha veter kakor skozi čipke, klobuka nima. Namestu njega ima po vsej gladke lase, iz katerih pa veje nekaj lahkomiselnega. Stro-

kovna delavska knjižica mu manjka. Pseudonim "Grigorij Z." je napisan na prvi strani njegovega starega noteza. Njegovega pravega imena ne ve menda nihče razen oblasti, ki ga je tako dolgo in tako skrbno držala za mrežami.

Zdaj je svoboden. Držeč roke v žepih svilenih hlač in zroč v svet z bistrimi očmi koraka po ulicah. Lunin krajec mu poljublja skozi liste dreves gladko rusko glavo.

S prižmurjenimi očmi ogleduje Grigorij Z. luno in razmišlja:

Prenočim pri njem. Ker se začne življenje jutri, začnem tudi jaz jutri. Delo dobim, pa če bi se moral pretrgati. Znam vse mogoče. Znam napeljavati elektriko in zlagati popevke za kabaret, znam poročati v novine in peči kroglice. Toda naj že dobim kakrānkoli delo (tu je začel v mislih kovati besede), naj primem za katerokoli delo, držal se bom dobro. Pošten bom. Dober bom z otročki in strog z ženami, ne pa narobe, kakor doslej. Živel bom lepo življenje, po smrti me pa pokoplje mestni gospodarski urad kot dostojnega člana človeške družbe. A na mojem grobu položne žafran — cvetje strupeno za krave, toda prijetno za oči.

Grigorij Z. stopa vedno dalje in v mislih se tolaži. Sadovi bulvar na nima konca in v očeh mu začno od utrujenosti in lakote polagoma plesati krogli, prijetni za oči, toda strupeni za zavest. Kolena se mu šibe in celo mlada, vesela luna na nebu se kisa kakor stara čarovnica.

— Se nekaj sto korakov, — se tolaži Grigorij Z. Kmalu bom tam. Kupim si kruha in cigaret. Pri njem dobim prenočišče.

Ze se je videla prava hišna številka. Bila je še daleč, toda bila je, lahko je že veroval v njo. — Noge Grigorija Z. se motovijo nekam čudno: sabotirajo nekaj časa, potem pa kleno v kolenih in zavale trup za nekega moža z damo.

— Oprostite! — zakriči mož in se pobere. — Menda hočete priti v novinah v rubriko: Zakaj jih kaznujejo? — Oprostite! Tovariši mimoidoči, bodite priča tega prečudnega vedenja.

Tovariši mimoidoči stopi tesno h Grigoriju Z. in pravi uradno: — No, dihani vame!

Potem se za obrne k prizadetemu in odloči:

— Niti poduhal ga ni. Najbrž so mu ukradli v tramvaju denar. Od gorja se opoteka.

Grigorija Z. izpuste in en

sam ne ve, kako se privleče do svoje številke. Stopnišče je lepo razsvetljeno, stopnice udobne — prave stopnice sreče. A tu je stanovanje in tu vrata, za katerimi ga čaka tovariš in dvaindvajset rubljev, Grigorij Z. pritane na gumb zvonca. Pozvoni ne enkrat, ne dvakrat, ne spozna se na tablice z navodili, kolikokrat je treba komu pozvoniti. Kakor pojoči divji petelin samega sebe ne sliši. Končno za vrati ropot in koraki. Vrata se previdno in počasi odpro na veržici, prikažeta se oko in nos.

— Je Korenček doma? — vpraša Grigorij Z., težko kročeč svoj drhteči glas. — Ali bi mogel videti Korenčka? Že že spi, nič ne de, zbudite ga.

Za vrati odgovorjajo zamolklo in pritajeno:

— On ne spi, temveč sedi — v čezvičajki.

Na tihem, svetlem stopnišču ostane Grigorij Z. sam. Poza-bi na svojo obljubo, da bo ljubil otroke in spoštoval tuje imetje. Zdaj išče z očmi, kaj bi se dalo ukrasti. Potrebuje kruha, na cigarete seveda ne misli več, toda brez kruha se ne da živeti. Nad vrati pred njim žari žarnica. Pri pogledu na njo začne tudi oči Grigorija Z. žarnica ne čepi pod zaščito kovinaste mrežice, kakor je to običajno. Lahko bi jo torej odvil in tu blizu kje v temni branjari zamenjal za vse, kar je potrebno lačnemu želodcu.

Grigorij Z. napravi korak proti žarnici, naenkrat pa opazi nad njo kratek, hladen napis, od katerega mu postane vroče. — Napis se glasi: Žarnica je prilotana.

Gregorij Z. stoji oprt, z ramo na steno. Videti je brezbrizen, kakor da pričakuje ljubljeno dekle ali pa kakor da se hoče spomniti, v katerem predalčku pisalne mize je pozabil denarico. Zunanost ima tako urejeno, da se po stopnicah prihajajoči ljudje ne zmenijo zanj in nadaljujejo svoj pogovor. Pogovarjajo se o tem in onem.

— Prekajena riba ni letos zanič, — pravi ena vračajočih se drugi: — Kiselkasta je in ikra se siplje iz nje kakor naltalin. Ne kupujemo je več.

Klap — se zapro vrata za njima.

— Žarnica je prilotana, — razmišlja Grigorij Z.

— Balet je umetnost brez razuma, — pravi mladenič v čepici dvema dekletoma, rdečelasi in črnolaski. — Kakšnega pomena je zame, da se premikajo noge v figurah, ko pa ne vidim v tem duše.

— Duše ni, — ugovarja rdečelaska s tenkim glasom. — Je samo srce.

Klap — se zapro vrata.

— Toda žarnica je prilotana, — razmišlja Grigorij Z.

Nekje spodaj na stopnicah prikipi na dan ljubosumnost. Grigorij Z. ne vidi ljudi, pač pa ališ glasove. Žena je besna, mož pohleven.

— Vse sem videla, — se duši žena: — Včeraj si poslal Maričko pismo v "Cementu" Gladkova. Kaj si ji mogel pisati, ko si vendar sam trdil o nji, da nima enakih oči in da na stroj ne piše, temveč vrta.

— Mila moja, — se brani mož, — draga moja, častna beseda ...

— Žarnica je prilotana, — razmišlja Grigorij Z.

Noč je vedno temnejša. Glasovi na stopnicah vedno redkejši. Skozi veliko okno se vidi, kako nebo na vzhodu blede; počasi, toda stanovito.

— Pomladne noči na severu so kratke, — pomisli Grigorij Z. — Najbrž je šele ena proč.

Tramvajsi so utihnili, asfalt bobni pod nogami osamljenega pešca. Lahen vetrček vse dan smrdeč po bencinu in premogu, zapihlja čez polje in gozdiče, ki jih je tako mnogo okrog Moskve. Ta vetrček prodre na stopnišče, kjer se muči Grigorij Z. in pihtja na njegovo nesrečno glavo.

Na enih vratih je napis: Mlle Adela, manikura in negovanje nohtov. Prošim, potrkati dvakrat na steno.

Kar šine Grigoriju Z. v glavo silajna misel:

— Če prosim, naj ljudje potrkajo, — pravi sam pri sebi, — bi bilo neotesano ne potrkati.

— Oprostite, — pravi Gri-

gorij Z. — tisočkrat oprostite, toda moram si dati postrči nohte. Zame je to vprašanje življenja ali smrti.

— Tako pozno ne sprejemam. Pridite jutri.

— Vem — nadaljuje Grigorij Z. tišeč z noge vrta, da bi jih ne mogla zapreti, — vem, da se začne življenje jutri. Toda nohte moram imeti postržene danes. Opozarjam vas pa, da denarja nimam. Nimam denarja!

Obrbite obrvi Mlle Adele lezejo navzgor, usta se zaokrožijo.

— Zdaj — ta hip, — sanja ves blažen Grigorij Z., — pokliče — koga in odvedo me na policijo. Tam omedlim od lakote, dado mi kruha, potem bom pa spal do jutra.

Mlle Adela ga gleda in pravi počasi:

— Vstopite, postržem vam nohte.

Grigorij Z. sedi pri mizi, eno rjavo roko drži na blaznici, drugo pa v topli vodi. Glavo ima lahko in težko, tako nekako kakor litoželezni mehur. Mlle Adela pravi:

— Nekateri delajo s škarjami, jaz pa samo s kleščicami. Nedavno je prišel k meni mlad mož, rekoč: Postržite in izgledite mi nohte, da se bodo lesketali kakor zvezde na nočnem nebu, ker sem zaljubljen. — Strašno je pa, kako nas izjemajo z davki. — Če bi vas zbolelo, mi povejte.

Grigorij Z. se zahvali in poslovi. Nohti se mu svetijo kakor nočne zvezde, toda želedec ima prazen. Vrata se za njim zapro in Mlle Adela gre očividno spat z zavestjo, da je storila dobro delo.

Kaj zdaj? Grigorij Z. stoji zopet pri svojem razbitem koritu, ki ga predstavlja v tem primeru prilotana žarnica. Nima kam iti, nima kje leči, nima kaj jesti. In povrh vsega je imel pa še srečo, da je videl, kako prihaja po stopnicah resnega obraza mlad capin, kako mimogrede z večim očesom oceni vrednost osebnosti Grigorija Z., zleze na okno in odvlje žarnico, ki ni bila prilotana.

HUMOR

Tudi izgovor

— Gospod krečmar, to mleko je sama voda.

— Oprostite, kaj morem za to, da je stala krava dolgo na dežju?

Poslednji grobar

"Tak nehaž že s tem prokletim vpraševanjem!"

"Samo še nekaj mi povej, oče!"

"Naj bo v božjem imenu, toda potlej mi daj mir!"

"Povej mi očka, kdo bo pokopal poslednjega človeka, ko bo že mrtev?"

Profesorova

Profesor izprašuje anatomijo; kandidat molči ko grob. Profesor ga naposled grobo nahruli:

"Nu, če nimate črevesja v glavi, ne bo iz vas nikoli kaj prida zdravnik!"

Velik obrat

"Povej mi, nesrečnej, kaj si ukrenil, da boš obvestil svoje upnik?" vpraša stric nečaka, ki ga namerava denarno podpreti.

"Misliš, da se res nisem nič pobrigal? Saj sem si že naročil razmnoževalni aparat!"

V naglici ...

Mali Petreček priteče strahovito blaten domov.

"Za pet ran božjih, kaj si pa počel?" ga osuplo vpraša mati.

"Padel sem, pa je bila cesta tako strašansko blatna!"

"Seveda — kar z novimi hlačami ..."

"Mamica, saj v naglici nisem utegnil, da bi jih slekli!"

Dobro zdravilo

— Ali je tvoja žena še vedno tako zelo nervozna?

— Ne, dobila je dobrega zdravnika. Zdravnik ji je namreč dejal, da se nervozni ljudje hitro starajo.

Vse je pozabil

— Čuj, prijatelj, ti pa zadnje čase zelo mnogo piješ.

— Da, toda samo zato, da bi pozabil.

— Kaj pa hočeš pozabiti?

— To sem že pozabil.

Sam Cohen, pobojnik v službi Remington-Rand Co., protijunjske družbe.

MODERNA PRAVLJICA

— V neki predilnici je predlo nekoč mnogo ljudi. Pozneje je predlo v nji nekaj strojev, zdaj pa predo v nji pakji.

TUDI LOGIKA

Pri odkopavanju prastar mesta smo našli okostnjak živali, ki je živel pred mnogimi tisoč leti.

— Kaj ima to kakšen pomol gospod profesor?

— Seveda, gospa. Ta okostnjak je vreden najmanj pol milijona mark.

— Oh, zakaj ta žena ni doživela!

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine ali eni naročnik. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane \$6.00 na eno leto naročnine. Ker pa člani že plačajo pri anesmentu \$1.20 za tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag za člane S.N.P.J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Cena listu Prosveta je:

Za Zdrul. države in Kanado. \$6.00	Za Ciceru in Chicago je. \$7.50
1 tednik in. 4.80	1 tednik in. 6.20
2 tednika in. 3.60	2 tednika in. 5.10
3 tednike in. 2.40	3 tednike in. 3.90
4 tednike in. 1.20	4 tednike in. 2.70
5 tednikov in. nič	5 tednikov in. 1.50
Za Evropo je. \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, S.N.P.J. 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časni knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne. Cene zmerne, unijsko delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904